

26.3.4

43b → 44b (משנה ג) (נהי דאיתסורי לא מיתסרא נוי מיהא איכא)

1. ולא ידבק בידך מאומה מן החרם למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים ורחמך והרבה כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתָּיִךְ: דברים י"ח
 2. וְאֵת חַטְאֹתֶיךָ אֲשֶׁר עֲשִׂיתָם אֵת הַעֲגֹל לִקְחִי וְאֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִד אֲשֶׁר דַּק לְעַפְרָא וְאֲשַׁלֶּךְ אֶת עֲפָרוֹ אֶל הַנַּחַל הַיָּרֵד מִן הַהָר: דברים ט, כא
 3. וַיִּקַּח אֶת הַעֲגֹל אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׂרֹף בְּאֵשׁ דֶּק וַיִּזְרַע עַל פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשְׂקֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: שמות לב, כ
 4. וְגַם מֵעַכָּה אִם אִסָּא הַמִּלְךְ הַסִּירָה מַגְבִּירָה אֲשֶׁר עֲשִׂתָהּ לְאַשְׁרָה מִפְּלֶצֶת וַיִּכְרַת אִסָּא אֶת מִפְּלֶצֶתָהּ וַיִּדְקֵה וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קַדְרוֹן: דברי הימים ב טו:טז
 5. הוּא הַסִּיר אֶת הַבָּמוֹת וְשִׁבַּר אֶת הַמַּצֵּבֹת וְכָרַת אֶת הָאֲשֵׁרָה וְכָתַת נֹחַשׁ הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר עֲשָׂה מִשָּׁה כִּי עַד הַיָּמִים הַהֵמָּה הָיוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מְקַטְרִים לוֹ וַיִּקְרָא לוֹ נַחֲשֶׁתָן: מלכים ב יח:ד
 6. וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה עֲשֵׂה לָךְ שֶׁרֶף וְשִׂים אֹתוֹ עַל גֹּס וְהָיָה כָּל הַנִּשְׁחָף וְרָאָה אֹתוֹ וְחָי' בַּמִּדְבָּר כֹּח':
 7. וַיַּעֲזְבוּ שָׂם אֶת עֲצָבֵיהֶם וַיִּשְׂאֵם דָּוִד וְאֲנָשָׁיו: שמואל ב ה:כא
 8. תִּזְרֵם וְרוּחַ תִּשְׂאֵם וְסִעֲרָה תִּפְיֵץ אוֹתָם וְאַתָּה תִּגִּיל בָּה' בַּקְדוּשׁ יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלַּל: פ ישעיהו מא:טז
 9. וַיַּעֲזְבוּ שָׂם אֶת אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ דָּוִד וַיִּשְׂרָפוּ בְּאֵשׁ: דברי הימים א יד:ב
 10. וַיִּקַּח אֶת עֲטֹרַת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׂקָלָהּ כֶּכֶר זָהָב וַאֲבָן וְקָרָה וְתָהִי עַל רֹאשׁ דָּוִד וְשָׁלַל הָעֵייר הַיּוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד: שמואל ב יב:ל
 11. זֹאת הָיְתָה לִּי כִּי פִקְדִיךָ נִצְרָתִי: תהלים קט:ג
 12. וַיּוֹצִיאֻהוּ אֶת בֶּן הַמִּלְךְ וַיִּתְּנוּ עֲלָיו אֶת הַנֶּזֶר וְאֵת הָעֵדוּת וַיִּמְלִיכּוּ אֹתוֹ וַיִּמְשַׁחֻהוּ וַה'וֹדָעַד וּבָנָיו וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמִּלְךְ: דברי הימים ב כג:יא
 13. וְאֵדְנָהּ בֶּן חֲגִית מִתְּנַשָּׂא לְאֹמֶר אֲנִי אֶמְלֹךְ וַיַּעַשׂ לוֹ רֶכֶב וּפָרְשִׁים וְחֻמָּשִׁים אִישׁ רְצִים לִפְנֵי: מלכים א א:ה

- I ע"ז proper disposal of משנה ג
  - a יוסי: smash and throw to air or in the sea
  - b חכמים: in that case, it becomes compost/fertilizer - violation of v. 1
    - i יוסי's response – v. 2
      - 1 Defense: v. 3 – מרעה"ה intended to "test" them like יוסי
    - ii Next response (ר' יוסי): v. 4 – אסא put remains of his mother's idol in נחל קדרון
      - 1 Defense: נחל קדרון grows nothing
        - (a) Block (ר' יוסי): detritus from יסוד flows to נחל קדרון; gardeners use for זבל
        - (b) Defense: some places in נחל קדרון grow; others (e.g. where אסא sent remains of אמו) don't grow
          - (i) Tangent: note on etymology/דרשה on "מפלצת"
      - iii Next response (ר' יוסי): v. 5- נחש הנחושת destroyed חזקיהו
        - 1 Defense: v. 6 indicates that it was to be מרעה"ה's – and no one can affect status of another's property
          - (a) Explanation: later בני"י, who worshipped נחש, didn't have power to turn it into ע"ז
          - (b) And: no real need to destroy it at all, just as good public act
        - iv Next response (ר' יוסי): v. 7 implies that דוד strewed the idols of the פלשתים (per ר' יוסף and v. 8)
          - 1 Defense: v. 9 proves that he utterly burned them
          - 2 Note: v. 7 and v. 9 stand in contradiction
            - (a) Resolution: before אתי הגתי came (as non-Jew, he could מבטל); burned – then strewed
              - (i) Support: v. 10
              - (ii) Tangent: אגדות about the crown of מלכם (מלכות?) and its role in identifying proper kings (vv. 11-13)
  - II עכו in "Aphrodite's bathhouse" conversation between philosopher and ר"ג: משנה ד
    - a Challenge (פילוסוף): v. 1 prohibits benefit from idols
    - b response: we can't respond in a מרחץ (!)
      - i Meaning (מרמא): he answered nothing, then when they exited, he explained – במרחץ
        - 1 Note: language makes this interpretation difficult
      - c Answer1: we don't build a מרחץ for אפרודיטי, but put it there as decoration
        - i Therefore: "she came into my domain"
      - d Answer2: the behavior in the bathhouse before the idol proves that it isn't revered
        - i And: prohibition only applies to revered idols, not degraded ones
          - 1 ר"ג's answer was deceptive
            - (a) Dissent (ר' חמא בר יוסף ברבי): answer was legitimate
          - 2 Meanings:
            - (a) פטור proves that degrading behavior doesn't imply irreverence (→ ביטול)
              - (i) True: פטור is worshipped in that manner, not so אפרודיטי
            - (b) הנאה: even if he came into her territory – מותר, as long as he gives them no הנאה
              - (i) True: ר"ג's presence there was הנאה to them
            - (c) ד' שימי בר חייא as per later משנה, spitting before idol doesn't imply ביטול
              - (i) True: that's if its incidental, then he "makes up"; here, it is constant
            - (d) דבה בר עולא. even if we made the מרחץ for אפרודיטי – אסור (not yet) אסור, as there is no "הקדש" for ע"ז
              - (i) True: even if it isn't אסור, it is still ע"ז נוי